RÖDA FANOR okt. 1920.
Red. ALBERT JENSEN.

DEN ITALIENSKA REVOLUTIONSPROCESSEN.

Av *ALBERT JENSEN.*

Att Italien nu inträtt i en revolutionär epok, är icke allenast de materiella förhållandena skuld i. Samma materiella betingelser finnas i så många andra kapitalistiska stater, utan att arbetarna ännu drivits till värkligt revolutionär handling. Det är framförallt de andliga betingelserna för en social omvandling, som här är av avgörande betydelse. Och i Italien har den revolutionära socialismen alltid haft en tacksam jordmån. Anarkistiska strömningar har här varit starkare än i andra länder, ett förhållande av symptomatisk betydelse. Den frihetliga socialismen har haft djupa försänkningar hos den arbetande klassen.

Bolsjevikerna ha länge profeterat oss, att d e r a s revolution snart skulle bryta ut i Italien. Deras? Ja, deras, ty de betrakta världsrevolutionen som sitt patent, som måste föras efter de av dem fastslagna linjerna. Men intill dags dato har den revolutionära rörelsen i Italien icke visat någon benägenhet att bli den p o l i t i s k a revolution, som är bolsjevikernas specialgeschäft. De ha visserligen gjort förtvivlade ansträngningar för att leda rörelsen in på de politiska banorna och tillvälla sig ledningen av den, men hittills utan att lyckas. Därmed är det visserligen icke sagt, att de icke lyckas i sina strävanden i framtiden. Men hittills har rörelsen avvärjt välsignelsen av en bolsjevikisk ledning. Den har envist, men målmedvetet begränsat sin värksamhet inom samhällslivets ekonomiska områden, till stor sorg för Moskwa och alla rättrogna pilgrimer, som från den nya påvestolen i Moskwa hämta de »sanningar», som där utportioneras till de i enfalden troende.

*

Den italienska rörelsens förhistoria är väl känd för alla. Arbetarna inom metallindustrien gjorde framställningar till industriherrarna om högre betalning. Dessa nekade, som vanligt. Arbetarna tillgrepo då den passiva resistensen eller sabotage. Produktiviteten sjönk ofta till hälvten och därutöver. Därmed sjönk kapitalisternas inkomster. Men vad som icke sjönk, det var deras utgifter. De voro lika stora som förr. Följaktligen gjorde de oerhörda förluster för var dag som gick.

Inför denna situation måste kapitalisterna antingen böja sig eller göra något motdrag. Och så beslutade de lockouta arbetarna. Detta mot-

drag måste alltid följa sabotagen, om kampen föres i en period av lågkonjunktur, vilken gör en sådan metod fördelaktig för kapitalisterna. Dessa hade under kriget förtjänat enorma förmögenheter. Nu tänkte de att stänga fabrikerna under tre, fyra månaders tid. Arbetarnas fonder skulle snart vara uttömda, om arbetarna läto engagera sig in i en vanlig svältkamp. Så skulle man krossa arbetarna, trodde man, och diktera dem betingelserna för ett återupptagande av arbetet.

Men denna aktion åstadkom en helt annan effekt än den beräknade. Hur ofta ha icke arbetsköparna kastat arbetarna på gatan, ut till svält och umbäranden? Och arbetarna ha snällt och fogligt funnit sig i att bli berövade sina torftiga existensmedel. Men denna gången gick det icke så. Arbetarna läto helt enkelt icke lockouta sig. De stannade på arbetsplatsen. De ockuperade fabrikerna. De satte sig i besittning av maskinerna och råvarorna och fortsatte arbetet, fortsatte att tillvärka alla de industriella produkter, som de alltid tillvärkat. Men icke nog med detta, det oerhördaste av allt var, att arbetarna — lockoutade kapitalisterna.

På de allra flesta platserna stannade den tekniska ledarpersonalen på sina poster i spetsen för arbetet. Produktionen upprätthölls därför med lätthet. Arbetarna tillsatte fabriksråd eller kommittéer, som övertog ledningen av fabrikerna, och dessa kommittéer avskiljde de kapitalistiska företagarna och aktieägarna från de ekonomiska angelägenheterna såväl som från den tekniska och kommerciella ledningen av arbetet. Bladet hade vänt sig. Istället för lockoutade arbetare ha vi fått skåda lockoutade arbetsköpare och profitörer.

Man har ofta talat om den revolutionära och expropriativa generalsträjken. De amerikanska syndikalisterna, I. W. W.-männen ha däremot ständigt talat om lockouten mot kapitalisterna som formen för den revolutionära expropriationen. De ha nu fått bevittna en sådan aktion i Italien.

*

Lockouten värkställdes individuellt från kapitalisternas sida, så att var firma handlade på eget ansvar. Aktionen började den 30:de augusti hos firman Romeo i Milano. När arbetarna denna morgon infunno sig till arbetet, var fabriksportarna stängda och bevakade av polis. Arbetarna gjorde ett par svaga försök att tränga in i fabriken, men uppgav det för polisens motstånd. Platsens Arbetarbörs sammankallades under dagens lopp, och man beslöt sig för omedelbart sätta sig i besittning av alla fabrikerna, utan att invänta stängningen av flera. Bara i Milano ockuperades omkring 300 fabriker, under den förträffligaste ordning och utan några sammanstötningar med statens och kapitalismens väpnade makt. Ifrån Milano spreds aktionen som en löpeld till alla andra industricentra inom metallbranchen. Och inom få dagar hade omkring 2,000 fabriker, sysselsättande omkring 500,000 arbetare, blivit besatta av arbetarna.

Arbetarna ha till icke ringa utsträckning varit beväpnade. Det talas om fall, där man dragit elektriskt laddade taggtrådsstängsel kring fabrikerna. Att man grävt skyttegravar och placerat maskingevär och till och med kanoner. Det är vanskligt att på detta stadium avgöra vilken betydelse denna detalj i striden värkligen haft. Vad som emellertid kan fastslås är, att i intet fall har denna beväpning brukats aggressivt, men alltid defensivt.

Ett karaktäristiskt drag för arbetsförhållandena var, att produktiviteten höjdes. Detta blev en allmän företeelse. Vi ha sett det auktoritära systemet i arbete i Ryssland och Ungarn med en oerhörd produktivitetssänkning som följd. Där ha arbetarna blivit arbetsträlar under de politiska förmyndarna inom bolsjevikpartiet. Allt, vad som skall göras, bestämmes genom en oerhörd byråkratisk apparat. Alla arbetsbetingelser fastställas av myndigheterna. Arbetarna ha inget direkt inflytande. De kunna därför icke få större intresse för sitt arbete än under den kapitalistiska regimen. Annorlunda är förhållandet under ockupationen i Italien. Där står fabrikerna direkt under arbetarnas kontroll. Alla arbetarna på en arbetsplats känna sig besitta det industriella företaget, från vilket de kört bort den kapitalistiska utsugarna. De känna ögonblickets storhet och historiska betydelse. De känna sig som sina egna herrar, och de anstränga sig för att göra sitt bästa. Inget auktoritärt system hindrar dem ännu från att känna sig som ett med den skapande värksamheten inom företaget. Resultatet blir helt naturligt: ökning av produktiviteten. I Fiat-verken i Turin, som sysselsätter 20,000 arbetare, tillvärkade man 50 procent flera automobiler per dag än förut.

*

En halv million arbetare, som satt sig i besittning av 2,000 fabriker och lockoutat kapitalisterna och åtminstone temporärt gjort slut på utsugningen — det är dock en grandios syn. Men det finns dem, som äro missbelåtna. Ockupera fabrikerna, säga dessa, ja, det kan väl vara bra. Men vad betyder det mot att ockupera regeringstaburetterna. Varför håller arbetarna sig bara inom det

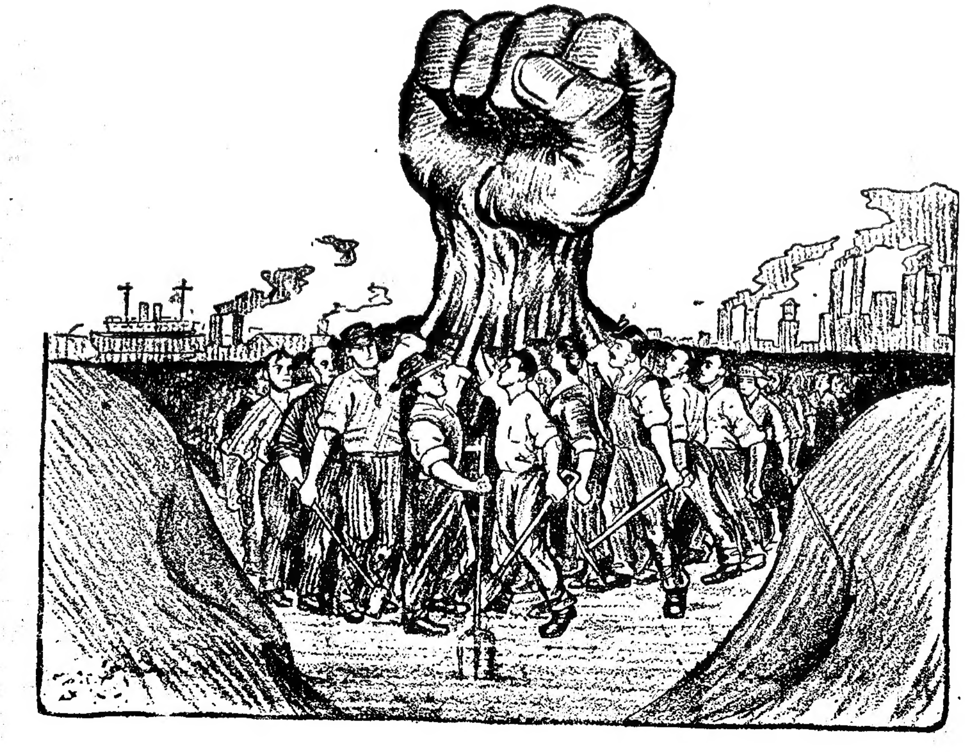

ekonomiska området? Varför göra de icke en revolution, som i Ryssland? Dessa missnöjda äro isynnerhet bolsjevikerna. Och från Moskwa kom det en appell, som hade en viss likhet med en bannlysningsbulla. Daily Herald av den 8 september återger följande passus:

"Det italienska socialistiska partiet har nu ordet. Den italienska bourgeoisien är feberaktigt verksam med att skapa vita garden. Borgarkriget sprider sig. Problemet för det socialistiska partiet är att försöka att trygga framgången. Ur denna synpunkt handlar det italienska socialistiska partiet allt för obeslutsamt. Istället för att ge massrörelsen en organiserad karaktär, driva de snarare massorna i armarna på anarkisterna och undergräver partiets auktoritet... Med Italiens fackliga organisationer är förhållandet ännu värre, då de fortsätta sin allians med den "gula" sammanslutningen i Amsterdam."

Naturligtvis! Det passade icke påvestolen i Moskwa, att de italienska arbetarna gjorde revolution på sitt vis. De måste göra det enligt recept från Lenin—Trotsky, om revolutionen skulle bli godkänd.

Naturligtvis gjorde de italienska politikerna allt för att få klorna i rörelsen. En konferens mellan det socialistiska partiet, landsorganisationen, metallarbetarnas förbund och några av de mest betydande arbetarbörserna, avhölls i Milano. Politikerna försökte här att göra sig till förmyndare för rörelsen och därmed göra den till en politisk aktion för erövrandet av regeringsmakten. Det utkämpades en tvekamp om detta principspörsmål, där bolsjevikerna mobiliserade alla sina krafter. Men det lyckades icke. Trots att de lyckats att genom konferensens form kasta partiets röster i vågskålen i en aktion, som var rent ekonomisk, förd av fackliga organisationer, och som de politiska sammanslutningarna således icke hade något med att skaffa, lyckades det likväl icke att göra aktionen till en politisk aktion.

Det är måhända icke för mycket att säga, att de principer, som stod emot varandra, voro principerna om det politiska partiets diktatur över massorna å ena sidan, och anhängarna av lösenordet »arbetarnas befrielse måste vara arbetarnas eget värk» å andra sidan. Den politiska revolutionsledningen i Ryssland har ju lyckats att strypa fabrikskommittéerna som levande uttryck för arbetarnas vilja och intressen, men den italienska rörelsen vilade just på dessa råd. De måste därför vara angelägna att icke lämna ledningen ifrån sig till politiker, som skulle komma att avskaffa dem.

Det beslut, som fattades av konferensen, flyttade visserligen ledningen av rörelsen över från metallarbetarnas förbund till Landsorganisationen. Detta därför att rörelsen hotade att flyta ut över den industriella gränsen och in på en hel del andra industrier. Dock var det blott en förflyttning från den ena till den andra ekonomiska organisationen.

Det slogs vidare fast, att rörelsens mål skulle vara att åt de fackliga organisationerna erövra kontrollen över metallindustriens värkstäder och fabriker för den slutliga socialiseringen av hela industrien.

De politiska spekulanternas försök var således tillbakavisat, och de italienska arbetarna hade markerat, att erövringen av arbetsplatsen, den viktigaste delen av den sociala revolutionen, icke är en politisk angelägenhet, men en ekonomisk, som endast kan värkställas av arbetarnas ekonomiska kamporganisationer. Den framgångslinje, som sålunda fastslogs var en rent syndikalistisk.

Följden blev naturligtvis också, att de bolsjevikiska patentfrälsarna visade sura miner. En reflex av detta sågs i norska »Socialdemokraten» d. 17 sept., där det talades bolsjevikisk visdom på följande sätt:

En mörk punkt i bilden är det emellertid, att de italienska fackföreningarna huvudsakligast ledes av syndikalister och reformister, som äro emot varje politisk aktion. Det lyckades dessa element att få antaget ett beslut på konferensen i Milano om, att aktionen inom metallindustrien skulle vara "rent facklig". Beslutet fattades med 590,000 röster mot 410,000. Naturligtvis kunna syndikalisterna icke förhindra, att konflikten trots allt blir politisk, men det är självklart, att beslutet i Milano är ägnat att skapa oklarhet och osäkerhet."

*

Nej, denna utgång tillfredsställde icke de politiska hjärnor, som obotligt äro angripna av politiskt maktsjuka, och som icke kunna förstå, att den sociala revolutionen är något ofantligt mycket större än erövrandet av den politiska regeringsmakten.

Milanokonferensen har tillsamman med hela den segrande riktningen fastslagit, att revolutionen icke kan vara en kupp, men måste vara en process.

Arbetarklassens sociala frigörelse måste vara en evolution av revolutionär karaktär. Målet är socialiseringen av arbetsplatsen. Som en första etapp på denna väg ligger kontrollen över industrien genom arbetarnas ekonomiska organisationer. Och det är något, som politikerna icke begripa. Här sakna de all insikt och allt för ofta även all förståelse.

Enligt borgarpressen skall Milanokonferensen ha uppställt följande krav för genomförandet av arbetarnas kontroll: 1) kontroll över inköp av råmaterial; 2) kontroll över de färdiga produkterna; 3) arbetarråden fastställa varuprisen; 4) bestämma avlöningarna; 5) anvisa arbetet åt arbetarna; 6) fastställa arbetsreglerna; 7) ha kontroll över alla utgifter, bestämma över nya maskininköp, fastställa en gräns för direktörens och direktionens löner.

Det är icke troligt, att man får genomfört alla dessa krav denna gång. Men dessa krav ger denna och framtida rörelser ett visst direktiv. När dessa krav smånigom genomförts, ha arbetarna fått ett solitt tag om profitregleringen och kunna successivt avskriva kapitalismen. Genom att höja lönerna och sänka varuprisen ställes kapitalprofiten på avskrivning, och vägen till socialisering utan ersättning åt rövarna ligger öppen och klar.

*

Vad som naturligtvis är egnat att förvåna är, att icke regeringen ställt statens våldsmedel till disposition för kapitalisterna. I regeringen Giolitti sitter visserligen tvänne socialister. En av dem är den bekante professor Labriola, arbetsminister. Men i sin helhet är regeringen av en rent borgerlig karaktär. Labriola har bland annat uttalat:

"Att besätta fabrikerna måste juridiskt sett innebära en störning av äganderätten, och fabriksägarna kunna gå rättsvägen... När det rör sig om en massrörelse, måste andra synpunkter göra sig gällande, än när det rör ett enskilt fall. Mord är ett avskyvärt brott, massmördandet kallar man krig, och det finns folk, som också ursäkta detta. I dag rör det sig i Italien om en rörelse på flera hundratusen organiserade arbetare, då kan man icke längre använda upprorslagen. Man måste också ta hänsyn till den moraliska atmosfären, till den massnervositet, som är en följd av kriget. Dessutom äro alla arbetare beväpnade. Vid oroligheterna i Ancona konstaterades, att arbetarna hade 40 kulsprutor i sin ägo. Ett statligt ingripande skulle lätt leda till blodsutgjutelse, som lätt kunde urarta i en blodig revolution, och det måste under alla omständigheter undvikas. Kommer en social omgestaltning till stånd, så bör den åtminstone införas med minsta möjliga skadegörelse för enskilda och icke framkalla några blodsutgjutelser."

Labriola förklarade vidare, att "grundtanken i Giolittis politik var den, att ge landet sådana organ och redan nu en sådan inriktning, att de vid en eventuell förändring av den kapitalistiska hushållningen redan förefinnas och visa sig användbara. Med kanoner kan man icke bekämpa en rörelse, som gripit och driver massorna".

Inga regeringar kunna i längden motstå massrörelser. Regeringarna drivas att handla efter massornas önskan. Massornas levande aktivitet ligger, som i detta fallet, alltid utanför parlamenet. Endast genom massvärksamheten ute i det levande livet förändras samhällsförhållandena. Regeringen är icke värkställaren av förändringarna, den är endast inregistreraren. Men den kan mer eller mindre resa hinder även för det oundgängliga. Här synes det, som regeringen är nog framsynt att erkänna fakta.

Giolittis företrädare var Nitti. Hans regering störtades, därför att han icke förstod sin tid. Han måste gå, undanträngd av folkrörelsens väldiga masskraft. Och Giolitti kom efter Nitti, därför att han är villigare inregistrator av det oundvikliga, en villigare erkännare av livets levande krafter i samhället.

Borde arbetarna ha drivit fram en socialdemokratisk regering? Låt oss antaga, att det suttit en socialdemokratisk regering på taburetterna. Vad hade följden blivit? Säkerligen den, att hela det borgerliga samhället på förhand varit denna regerings förklarade fiende. Under en sådan regering skulle säkerligen borgarkriget utbrutit under en rörelse, som den här behandlade. Blod skulle flutit, röd och vit terror skulle tävlat i grymhet och kulturella och materiella värden skulle ödelagts i oerhörd grad. Den tekniska ledningen i fabrikerna skulle ställt sig mot arbetarnas övertagande av driften inom industrien, och revolutionen skulle icke haft makt att behärska de industriella krafterna. Diktatur skulle ha kommit och därmed revolutionens undergång i ett blodigt inbördeskrig.

Nu däremot underkastar sig regeringen massrörelsernas oemotståndliga kraft. Dess borgerliga auktoritet inriktas på freden och dämpar det borgerliga motståndet. Borgarkriget kan på detta sätt undvikas och segern successivt erövras för socialismen.

Konsten är blott att få regeringarna att handla. Och detta göra inga regeringar utan massornas tryck. Revolutionens kraft ligger därför icke hos socialistiska riksdagsmän eller socialistiska regeringar, men hos arbetarnas organiserade massor utanför parlamentet. Den italienska rörelsen visar oss, åtminstone så långt dess lärdomar går i dag, att den syndikalistiska vägen för den sociala revolutionen är den säkraste, den tryggaste och den effektivaste. Den undviker borgarkriget och gör arbetarna mogna för sin historiska mission.

*

Kapitalisterna ha kapitulerat. Man får dock icke fatta detta så, att de skulle underkastat sig alla arbetarnas krav, men så, att de i princip godkänt arbetarnas kontroll över den kapitalistiska produktionen. En kommission av representanter för arbetare och arbetsköpare skall tillsättas för utarbetandet av bestämmelser, som skola reglera denna kontroll. Häri ligger segern. Det är icke hela revolutionen, men ett stort steg på vägen. Kontrollen skola arbetarna sedermera successivt utveckla i takt med sin växande sociala makt, som tar liv i deras ekonomiska organisationer och deras fabrikskommittéers uppsugande av teknisk och ekonomisk insikt.

Detta inom metallindustrien.

Det är emellertid klart, att en segerrik rörelse av detta slag icke kan begränsas till en industri. Den smittar. Den måste naturnödvändigt flyta över på andra områden. Från alla kanter kommer rapport om, att arbetarna befinna sig på marsch. Att de ockupera industriella företag och jorden.

Pirelliverken i Milano, som tillverkar gummiringar till automobilindustrien, och som sysselsätter 10,000 arbetare, ha arbetarna satt sig i besittning av. Icke mindre än nära 200 sko- och kemiska fabriker ockuperades på en enda dag. Vid Falconara ha arbetarna satt sig i besittning av en stor kolgruva. I Genua har man lagt beslag på fartyg, dockor och magasiner. Riellas stora yllefabriker ha likaledes ockuperats. I Bielle har man satt sig i besittning av textilindustrien.

Från industrien har rörelsen gripit omkring sig bland lantarbetarna, som i Italien äro mera socialistiskt genomsyrade än i något annat land. Från olika delar i landet rapporteras det, hur lantarbetarna och organisationer av före detta soldater sätta sig i besittning av de stora godsen tillhörande kyrkliga organisationer, furstar och storkapitalister. Och i denna rörelse deltaga de katolska arbetarna sida vid sida med socialisterna och borgerliga arbetarsammanslutningar; ett bevis att den ekonomiska kampen förmår samla massorna utan hänsyn till politiska och religiösa skiljaktigheter.

Ett intressant drag från denna rörelse är, att hyresgästerna i en väldig hyreskasern i Rom bildat ett råd och ockuperat byggnaden för hyresgästernas räkning. Vinner detta exempel efterföljd, torde exproprieringen av städernas stora bostadshus följa som en löpeld, ty praktiskt taget behöver ju hyresgästerna endast neka att betala hyran för att befria sig från den kapitalistiska utsugningen på detta område.

Revolutionen är således på marsch. Men det ser icke ut, som den skulle få Moskwas välsignelse, ty den tenderar att ta helt andra former än de ryska föreskrifterna för världsrevolutionen. Men det är nu en gång så, att revolutionerna gå sina egna vägar trots alla kloka teoritiker, även om dessa göra anspråk på besittandet av den enda saliggörande revolutionsläran.

Hittills är det anarkistiska och syndikalistiska tendenser, som präglat rörelsen. Anarkisterna äro i Italien de outtröttliga pådrivarna. Otåliga efter att nå resultat, är det icke utan att de riskera att skjuta över målet. Men man måste ju sikta högt för att nå ett avlägset mål. Den väsentliga uppgiften åligger dock arbetarnas fackliga organisationer. Inom metallindustrien har man nu gått tillbaka till arbetet med kapitalisternas principiella erkännande av arbetarnas kontrollrätt. Kapitalisterna äro icke längre envåldshärskare på fabrikerna. Det har fastslagits, att produktionen icke är ett kapitalistiskt men ett samhälleligt intresse. Att producenterna måste kontrollera produktionen.

Arbetarna ha börjat erövra arbetsplatsen. Successivt komma de att utvidga sitt inflytande, sin kontrollrätt, tills de slutligen genom rätt att bestämma över arbetspris och varupris ställa kapitalprofiten på avskrivning och expropriera kapitalisterna genom kraften hos sina ekonomiska kamporganisationer.

Här har man slagit in på en rent syndikalistisk väg. Kan det lyckas arbetarna att slippa inblandningen från politiska kvacksalvare och koncentrera kampen till arbetsplatsen, för erövrandet av arbetsplatsen, så kunna de tills vidare låta socialdemokraterna roa sig med regeringsmakten. Det är i alla fall massorna, som skola genomföra revolutionen. Även en socialdemokratiskk regering blir ingenting annat än en inregistreringsapparat.

Tanken.

1.

Under stormig natt och åskfylld rymd
jag i min torvtakskoja sitter,
betraktande i ljungeldsljus ett fynd:
Tankar uti halvt förgätna skrifter —
tankar, strålande i sköna pränt —
formade av eld och tiders töcken.
För min syn likt sköna monument,
de visa vägen ur min andes öken.

Från gula blad, av ljungeldsljus belysta,
dallra de likt fagra återljud
från fjärran berg hän över dalar tysta
genom hädisk tro på Djävulen och Gud.

2.

Dock, hur högt den brusar tidens ström
med dagens ävlan, fylld av sorg och strider,
tankens välljud, om ock ännu endast dröm,
skall varda verklighet omsider.
Och om örlig tidens grundval skakar —
broder emot broder, son mot fader rasa,
skall dock förstfödd aning, närd av sköna tankar,
skänka tröst, där dagens ävlan födde fasa.

Och om ära uti sköna monument
störtar samman över sorg och nöd,
skall dock världen stråla skönare i pränt
än någonsin i måttlöst överflöd. —
Ty vet: När allt, som andas nu på jorden,
rusat in i evighetens natt,
framtidsögon skola finna skrivna orden
vara mänskolivets skönsta skatt.

Ja. När släktled, som nu leva, äro gömda,
med glans, som dagens ävlan tänker på,
och deras dåd och illdåd äro glömda,
skall dock glansen uti sköna pränt bestå.
Och varder oförgänglig sanning
ett minnesmärke över tid och tider —
en pyramid på grundval utav dröm och aning —
på denna rymdens ö en fyrbåk rest omsider.

3.

I ljungeldsljus och stormig natt
jag läser uti halvt förgätna skrifter,
om livets värde — livets skönsta skatt,
begraven djupt i grova drifter.
Där dagens ävlan skönsta värdet är —
så glanslös avigsidan är och skrovlig,
en dyster skrift dess yta bär,
vars tydning tidens mening gjort olovlig.

G. Hedenvind-Eriksson.

REVOLUTIONSPROBLEM.

Av *IVAR LUNDBERG.*

***

Allt skriftställeri är en art av självbekännelse, det visar människan, sådan hon är, hennes vilja att gå ut över det närvarande, få nya vägar mot nya mål för andens längtan efter det, som mer är; ett ädlare och högre, ett i alla avseende värdigare och ojämförligt viktigare än dagens lilla sysselsättning: att efter uppdragna linjer och gränser besvara frågor och förbättra stigar i bekvämlighetssyfte. För att säga det rättfram utan metod och tanke på följder: varje rad, varje uppsats, jag skrivit, har varit ett stormande av positioner, av fästningar, av hinder på vägen till förståelse av världen och livsproblemen... Detta som företal och försvar av meningar och ståndpunkter, som till äventyrs förgriper partiåsikter i avsikt att fördjupa dessa, men som kanske uppfattas såsom "kritik" och "avfall" mot faststälda sanningar.

Vad är en revolution, och vad innefattar den? Är revolutionen endast en bättre fördelning av samhällsrikedommarna med högre löner och kortare arbetstid, tillfällen till större bekvämligheter lyx och njutningar, hela det materiellas bättre tillrättaläggande och en livets jämnare lunk utan ofrivilliga kullerbytter över den usla ekonomiens stenrösen? Den är allt detta och måste vara detta; måste vara ett säkerställande av de rent fysiska behov vi har gemensamt med djuren: födan, skydd för kölden och arbetsredskap att allt framgent kunna försäkra oss om dessa rent nödvändiga medel för livets bevarande och släktets bestånd. Men vid sidan av dessa yttre rent elementära livsvilkors revolutionering, ja föregådd av dessa, måste en revolutionering, en genomgripande förändring, av människosjälarna äga rum, ty utan ett omskapande av vår inre tanke- och känslovärld är all yttre revolutionering en chimär, emedan eljest ingen ny värdesättning på ting och människor kan äga rum och alltså allt vårt arbete är förjäves.

Livets nuvarande förhållanden äro faktiskt under all kritik. De ekonomiska och andliga faktorer och makter, som äro de drivande och bestämmande i våra dagars samhällsutveckling och rörelsemaskineri, är mer eller mindre korrumperade, inmängda eller bemantlade med privategoistiska intressen, vilka tendera att i en nära liggande framtid ge upphov till de största vanskligheter för det mänskliga livets bestående, vanskligheter som synas mig likna början till slutet för hela nutidskulturen.

Det är därför i högsta motto på tiden att en ändring sker, att en revolutionering av livs- och samhällsformer företas för att rädda naturrikedomar och för människan nödvändiga produktionsmedel från en total spoliering.

Genom den systematiska och grundliga utrotning av gamla samhällens och kulturers kommunistiska och altruistiska samhällsande, till förmån för staten eller ett fåtals maktvilja, har i allmänhet en sådan vansinnig intressepolitik i den extrema egoismens princip blivit följden, att allt tal till förbättring och ändring av systemet i tid och genom gemensamma, i samhällsskönhetens och harmoniens tecken förda, ansträngningar varit lönlös möda.

De sista tvåhundra åren har uppvisat ett tekniskt och mekaniskt framåtskridande utan like i rasens historia. Men vid sidan av detta yttre uppsving har ett gränslöst åsidosättande av allt människovärde i högre och mer än maskinal mening förekommit, och just på

grund av detta har den fenomenala progressen kanske i verkligheten varit en regress.

Till detta människovärdets våldsamma nedsättande torde den modärna materialistiska naturvetenskapen ha stor skuld. Människan fortfor att bliva en handels- och bytesvara i naturvetenskapens århundrade liksom hon förut varit det i kyrkans och feodalbaronernas tid; och dock hade man bort fordra en annan uppfattning från läkare och naturvetenskapsmän om änskönt fabrikörer och bolagsherrar höll på det gamla.

Är det därför så underligt, att de stora arbetarskarorna fordra att få sin del med av naturens rikedommar eller de genom deras arbete förädlade produkterna? Ingen som verkligen förstår, vad saken gäller, d. v. s. en god ekonomisk ställning och den personliga säkerhets- och trygghetskänsla detta medför, kan förundra sig över att arbetarna börja resa sig och fordra sin rätt, sitt medbestämmande och sitt delinnehav av de ekonomiska- och kulturvärden som faktiskt finns. Just denna medägare- eller övertagelsefordran utgör generellt sett det för vår tids revolutionära arbetarskaror väsentliga i deras revolutionsproblem. Och detta är en berättigad fordran. Allt kapitalisternas tal om orimligheten härutinnan är ett fegt försök till försvar av rättigheter tillkomna genom stöld och bedrägeri.

Kapitalisten och arbetaren står i dag på samma nivå själsligt och kulturellt sett. Att den ena socialt sett besitter mer genom en viss omstridd äganderätt till råvaror och produktionsmedel utgör sannerligen ingen skillnad. (Den i medvetandet liggande, på verklig rätt till besittning vilande, respekten för den privata äganderätten till råvaror och bearbetningsredskap, håller ju också i verkligheten på att försvinna. När denna på hävd, uppfostran och sedens sedlighet vilande rätt försvunnit, kan inga lagar och ingen yttre makt uppehålla den.) Båda betrakta allt — rent kulturella problem icke undantagna — från den torra ekonomiens synpunkter. Att det gives andra problem högre och djupare liggande, problem som hela mänskligheten, varje individ, måste tillsätta all sin kraft på för att lösa, förstå de inte.

Och i dag givs det sådana problem. Liksom Hæckel reducerade alla biologiska lagar och världsgåtor till en enda allmän lag: substanslagen, så kan man med långt större berättigande just nu underordna alla andra problem *revolutionsproblemet.*

Åttiotalet utgjorde för oss svenskar det stora genombrottets decennium. De stora naturvetenskapliga upptäckterna av Spencer, Darvin och Hæckel; Strauss', Büchners, Renans och Buckles m. fl. idéer nådde då vårt land och debatterades väldeliga i konstnärliga och litterära kretsar, som synes av Strindbergs och Rydbergs jämte andras skrifter. Men i vetenskapens och den materialistiska filosofiens spår följde socialismen och de sociala världsförbättrarlärorna byggda på den materialistiska filosofien och en smula ytlig vetenskap. Men samhället och samhällets sociala och sociologiska struktur blev i det stora hela liggande kvar i det oegenomträngliga mörker, som vilat över det. Visserligen hade forskare, sådana som Godwin, Owen, Proudhon och vår svenske Qviding tillika med Vaitz-Hœrland och Bastian följda av många yngre sociologer och samhällsforskare, försökt skingra något av detta ogenomträngliga samhällsmörker, men deras ord har hittills förklingat ohörda. Det nittonde århundradets förvärsdrift har totalt förkvävt allt vetande om samhällenas egentliga struktur, som man populärt velat fastställa som synnerligen enkel och lätt att ändra.

Utvecklingslärans betraktelsesätt har hittills endast kommit till användning i den deskriptiva betraktelsens tjänst, av populärvetenskapliga författare som velat lysa med lärdom och "Wissenschaftlichkeit". Att samhället var en levande materia, en form av rent mänsklig struktur underkastat samma ärvtliga lagar som människor, emedan samhället vilar på människan, har i stort sett hittills praktiskt och teoretiskt förnekats.

Revolutionärerna, samhällsomdanarna, byggde hellre sina teorier på den materialistiská historieuppfattningen och den materialistiska naturfilosofien, dessa gudar skulle tillika med den extrema klasskampen åt arbetarna förvärva herraväldet över naturrikedomarna och samhällsmaskineriet.

Okunnigheten hos arbetare och kapitalister över de sociologiska spörsmålen och frågorna är, trots en stor och hastigt tillväxande litteratur på området, praktiskt taget omätlig. Vårt samhälles yttringar, den fortlöpande händelseserien, vill man förstås låta påskina, att man så väl förstår, ja behärskar; och ut ifrån dessa dagliga händelser, från detta nu, vill man ändra det hela. Med djupare, avlägsnare faktorer räknas inte. Att detta nuvarande, att vår värld, vårt dagliga liv, är invävt med den tusenåra föregående samhälls- och kulturutvecklingen, ha de flesta försvinnande liten aning om.

Man kan leva med i ögonblickets dagssländeliv, men att förändra ögonblickets sociologiska struktur, eleminera alla yttre och inre på hundraåra dogmer vilande samhällsbevarande faktorer, göra guld av slagg, skapa ett nytt rättfärdigare samhälle med och genom människor, som i själ och hjärta, i alla sina livsyttringar, med oupprycknara rötter är fästade vid vårt för i dag, vid samhället sådant det nu är och har varit — torde vara ett företag, som från början är dömt att misslyckas.

En civilisation (icke kultur, ty kultur är nämligen något mer än det, människorna i dag nämna kultur, något ojämförligt mer, vilket måste bevaras vid ett eventuellt raserande av vårt samhälles mekanistiska civilisation) byggd som vår med mekanistiska hjälpmedel på materiell bas och med århundradens dogmer och traditioner som hörnstenar, raseras inte så lätt. Man kan visserligen, som skett i Ryssland, ge andra former åt produktionen, förstatliga råvarorna o. s. v.; genom våldslagar binda revolutionärer och reaktionärer vid ett artificiellt system — men i det stora hela är detta s. k. nya samhälle samma gamla samhälle, som trots allt är kvar och kommer att leva kvar, tills i människornas inre värld formen mognar och förutsätt-

(Jac i D. N.)

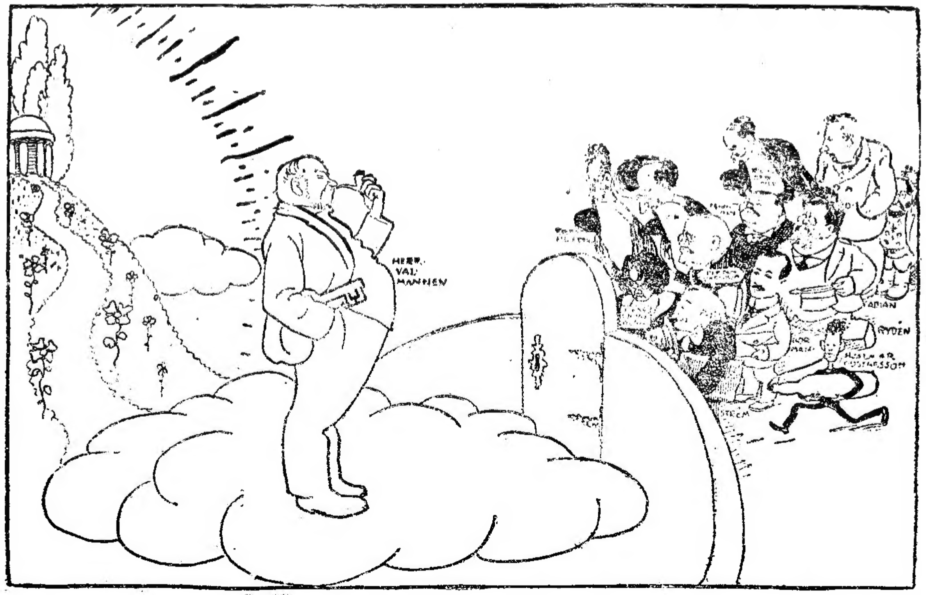

Riksdagsvalen: Många äro kallade och få utvalda.

ningar framväxa för ett verkligt nytt samhälle.

Det är kulturen för i dag, vår nuvarande civilisation, uppbyggd genom monopol och privilegier i varje form — från schamanens monopol som präst, religionsstiftare och läkare för sin stam, till våra dagars monopol i skepnad av kyrkor, stater, klasslagar och mänskligt samliv på alla områden — som utgör det stora och oöverstigliga hindret för all verklig revolutionering av människor och samhällsformer.

(Det faller av sig självt, att en sådan åskådning som denne är evolutionär, men därför icke mindre revolutionär, emedan den genom gradvis och genomgripande evolution till slut måste ge upphov till en allt genom- och ingripande revolution.)

Arbetaren, även den s. k. revolutionäre, älskar i stort sett vår teknisk-mekaniska kultur. Trots mindrevärdig behandling, trots århundradens tryck och förtryck har han lyckats tillägna sig en viss yttre kulturfärnissa, och denna färnissa i kommoditetens tecken älskar han och vill behålla. Ty de flesta revolutionärer fatta revolutionen som ett enbart omskapande av ekonomiska samhällsformer, ett upphävande av alla yttre missförhållande. (Nog skola samhällsformerna omskapas, men grundligare, oerhört mer genomgripande än så). Att yttre missförhållande utgöra ett stort lidande skall villigt erkännas av en, som levt under svältgränsen i trettio år, men de äro även av andra former än rent ekonomiska. Felet i all ytlig revolutionär tanke ligger just, enligt min mening, i vidarebevarandet och utvecklandet av vårt samhälles mekanistisk-tekniska struktur efter de linjer ingenjörsvetenskapen nu utstakat. De bäste predika visserligen ett återvändande till naturen i Rousseaus mening, men de understryka icke tillräckligt kraftigt sin ståndpunkt härvidlag. Om deras återvändande till naturen endast innefattar ett visst procentuellt övergivande av överkulturens lyxapparat men med bibehållande av den maskinala civilisationen — då är allt deras tal om en retournans à la nature en enda stor lögn. Men innefattar deras tal ett återvändande till jorden och markens gröda, ett arbetande på jorden med egna händer i hackans och spadens tecken, en flykt från städer och fabrikssamhällen såsom härdar för sjukdom och besmittelse och allt vad orent är, en flykt från nöjesliv lyx och bekvämlighet till en lugn vrå hos moder natur, ett förverkligande av det rösiöska idealet: "Jag vill se en människa utanför sin hydda i skogen" — då är deras naturåtervändande mer än en fras, den är ett återvändande till det levande livet från denna överkulturella maklighet och lyxkultur, som just är den stora korrumperande och förstörande faktorn i alla samhällen och direkt befordrar samhällenas undergång.

Vad är då en social revolution? Jo en omändring av alla sociala och kulturella samhällsformer på grundval av människans revolutionering och genomförbar endast då. Lönesystemets avskaffande och behovets rätt åt alla är endast en förberedande händelse i revolutionens början av rent mekanisk struktur. Men redan detta så ofantligt enkla värv, varje naturligt samhälles grundförutsättning genomförd redan på vildestadiet och nående sin höjdpunkt i de stora forntida klassamhällena, är till synes outförbart för nutidens så ojämförligt rikare samhällen, emedan den egoistiska monopolbildningens och girighetens dämon behärskar t. o. m. barnen.

Och en verklig social revolution, en allt genomgripande förändring av allt, en revolution grundligare än både Bakunin eller Nietzsche tänkte sig den, skall bliva de närmaste århundradens människor förbehållet att genomföra.

Men denna revolution skall inte, eller behöver inte alls, åtminstone i många fall, vara ett nedrivande av bestående samhällsformer — det kan bliva nödvändigt — inte behöver den heller vara ett nyskapande av allt — även detta kan bliva nödvändigt. *Den kommande revolutionen skall bliva människornas kommande till medvetenhet om sig själva, om sina samhällsformer, om de materiella betingelser som konstituera dessa samhällsformer och kulturens fortsatta tillvaro; en blick ut över tusenden av år, ett beräknande av resurserna för denna framtida långa tid och därefter, på resultatet av allt detta, samhällsformernas omändring och kulturens nyskapelse.*

Framtidens revolutionära problem skall bliva ofantligt mer invecklat och svårt att lösa än någon av nu levande eller döda revolutionsteoretiker beräknat, ty vi närma oss faktiskt med iltågsfart den tid, då de viktigaste råvarorna såsom kolet, järnet och oljan skola vara förbrukade eller hastigt avtaga. 1917 utgjorde världsproduktionen av olja $500\frac{1}{2}$ millioner barrels, därav frambrakte Förenta Staterna 335 millioner eller 67 proc. Men enligt geologiska beräkningar äro 40 proc. av Staternas oljekällor uttömda, återstoden omkring 7 milliarder barrels skulle sålunda knappast räcka i 20 år. Samma är förhållandet med kolet och järnet. Inom mindre än 200 år beräknas de engelska stenkolen vara förbrukade. Förenta Staternas kolförråd ha uppskattats motsvara detta lands behov i 1,500 år, men skall förbrukningen ökas i samma hastiga takt som hittills, skall det icke räcka mer än i 150 år, och Englands skulle vara knappt i 50. För järnet och kopparn ställer sig beräkningarna icke mindre ogynnsamma. Oaktat järnet utgör 42 proc. av jordskorpan är det fara värt, att de brytbara tillgängliga järnmalmerna skall vara förbrukade inom en avsevärt ringa tidpunkt. Visserligen skall nya upptäckter och uppfinningar ske, men vi kunna otvivelaktigt räkna med människosläktets fortsatta tillvaro i några tiotusental år. Och skall, som nu sker, de viktigaste mineralen bortslösas, så kanske vi återigen får gå tillbaka till vildestadiet. Vilka oerhörda mängder råvaror krigen sluka framgår av de nu offentliggjorda siffrorna över krigsmaterial tillverkat i England under kriget. Av kanoner och granater tillverkades i runda tal resp. 25,000 och 255,000,000.

Inför dessa perspektiv torde revolutionsteoretikernas spekulationer om ett kommande lycksalighetsrike på jorden något reduceras till sina dimensioner. Åtminstone torde de maskinala hjälpkrafterna inte bli så betydande och frasen "när maskinerna äro arbetarens tillhörighet" skall kanske aldrig bli den feta inkomstkälla som beräknats.

Detta är några av de problem, vi revolutionärer ha att lösa, och det gäller för oss att icke förhala tiden utan i hast bliva färdiga att övertaga jorden och införa ett förnuftigt hushållningssystem medan tid är, om nu förnuftet har någonting att göra med de mänskliga livsföreteelserna, vilket betvivlas.

Nymf. Skulptur av W. Reid Dick.

Arbetsdelning och arbetsförening

Av *PETER KRAPOTKIN.*

Delningen och underdelningen — den ständigt längre gående delningen av verksamheten — har drivits så långt, att människorna blivit delade i kaster, som äro nästan lika orubbliga som de i det gamla Indien. Därtill ha vi producenter och konsumenter: föga konsumerande producenter å ena sidan, föga producerande konsumenter å andra sidan. Dessutom givs det i denna avdelning en rad andra underavdelningar: kroppsarbetare och själsarbetare, som till bådas nackdel äro skarpt avsöndrade från varandra. Vidare lantbruksarbetaren o. fabriksarbetaren; i den sistnämnda klassen återigen tallösa underavdelningar, som drivits så i de minsta detaljer, att det moderna idealet av en arbetare verkligen synes vara av denna beskaffenhet: en man eller en kvinna, möjligen en flicka eller en gosse, som icke lärt något hantverk, icke vet det ringaste om den industri i vilken de äro sysselsatta, som allenast äro i stånd att hela dagen och hela livet framställa samma lilla bråkdel av ett eller annat. Ett sådant väsen drar kolkärror från sitt trettonde till sitt sextonde år på ett bestämt ställe i gruvan, eller förfärdigar en fjäder till en pennkniv, eller »adertondedelen av en nål». Blotta betjenare av en bestämd maskin, ett blekt av kött och ben bestående tillbehör till en oerhörd mekanism, utan ringaste begrepp om hur och varför mekanismen fullbordar sina rytmiska rörelser.

Lärd konstfärdighet — som kvarleva från ett förgånget, som är dömt till undergång — är i begrepp att fullständigt försvinna. I stället för hantverkaren, som förr som konstnär fann estetisk njutning i sina händers arbete, kom järnslavens mänskliga slav. Ja, även lantarbetaren, som förr kunde vederkvicka sig från livets möda i sina förfäders hus — som åter blev hans barns hus — och i sin kärlek till jorden och ivrigt umgänge med naturen, även han har blivit dömd till undergång på grund av arbetsdelningen. Han är en anakronism, försäkrar man oss: han måste ersättas med en tillfällighetsarbetare i en Bonanzafarm, en arbetare som förhyres för sommaren och åter avskedas när hösten kommer, en t r a m p s, som aldrig kommer att återse de fält på vilka han en gång i välden skördat. »Inom få år», försäkrade oss nationalekonomerna, »kan lantbruket bringas i samklang med arbetsdelningens princip och den moderna industriella organisationen».

Våra nationalekonomer och politiker, som voro bländade av de resultat, till vilka vårt århundrade av underbara uppfinningar nått, framförallt i England, gingo i sina drömmar om arbetsdelning ännu längre. De förkunnade nödvändigheten av att fördela hela människosläktet i folkvärkstäder, som var och en skulle ha sin särskilda specialitet. Man lärde oss exempelvis att Ungarn och Ryssland av naturen voro bestämda till att odla säd och föda industriländerna. Storbrittanien skulle förse världsmarknaden med bomullsvaror, järnvaror och kol. Belgien skulle leverera yllevaror, etc. Ja, inom varje folk skulle varje provins ha sin särskilda specialitet. Så har det varit sedan en tid tillbaka och så kommer det att förbli. På detta sätt har förmögenheter förvärvats och så kommer det också att bli fallet i framtiden. Sedan det blivit förkunnat, att folkens rikedomar mätes efter storleken av de vinster de få inhösta, och att den största vinsten uppnås genom en specialisering av arbetet, kom det icke längre ifråga om levande människor alltid skulle komma att underkasta sig en sådan specialisering och om h e l a f o l k kunde specialiseras på samma sätt som enskilda a r b e t a r e. Teorien var lämplig för dagen — varför då bekymra sig för morgondagen? Morgondagen kunde skapa sig sina egna teorier.

Och det gjorde den också. Den trånga livsåskådningen, som bestod i den uppfattningen, att p r o f i t e n vore det enda ledmotivet för det mänskliga samhället, och den förstenade meningen, att vad som var i g å r måste e v i g t förbli, visade sig icke stå i samklang med det mänskliga livets tendenser; och livet vände sig i en annan riktning. Ingen vill förneka, att produktionen uppnått en hög utveckling genom specialiseringen. Men precis i samma grad som det arbete, som i den moderna produktionen fordras av den enskilde, blir enklare, lättare att lära och säkert också monotonare och mera tröttande, känner han mera och starkare ett behov att växla med arbetet, att bruka hela sin begåvning. Mänskligheten förstår, att samhället icke har någon fördel av att fastsmida en människa hela sitt liv vid en enda fläck, i en verkstad eller en gruva; att det ingenting vinner på att göra det omöjligt för honom att arbeta så, att han fritt kan umgås med naturen, så att han blir en medveten del av det stora hela, att taga del i de högsta njutningarna av vetenskap och konst, det fria värkandet och skapandet.

Vidare avböja folken att låta sig specialiseras. Varje folk är en blandning av drifter och böjelser, behov och möjligheter, duglighet och skaparkrafter. Det land, som varje folk bebor, är återigen en mycket olikartad blandning av jord och klimat, av höjder och dalar, av olikheter som leder till ännu större olikheter mellan folk och raser. Mångfaldighet är ett kännetecken för såväl länderna som dess innevånare; och denna mångfaldighet innesluter i sig mångfaldigheten av sysselsättningar. Lantbruket kallar industrier till livs, och industrien kräver jordbruk. Båda äro oskiljaktiga; och förbindelsen, föreningen av båda skapar de största resultaten. Ju mera det tekniska vetandet är anförtrott var och en, ju mer det blir internationellt och icke längre kan hållas hemligt, desto mera förvärvar varje folk möjligheten att använda hela mångfalden av sina krafter på hela mångfalden av industriell och agrikulturell verksamhet. Vetandet känner inga konstlade politiska gränser. Och lika litet industrien. Den nuvarande tendensen hos mänskligheten går ut på att i varje land, i varje enskild provins få en möjligast omfattande industriell mångfaldighet sida vid sida med jordbruket. Samhällets behov svarar till den enskildes behov. Och medan en förbigående delning av verksamheten säkrast borgar för det enskilda företagets framgång, så är den beständiga delningen dömd till undergång och måste ersättas med en mångfaldighet av sysselsättningar: andliga, industriella, agrikulturella — motsvarande de olika begåvningarna hos den enskilda människan och likaledes mångfalden av begåvningarna inom varje samling av människor.

Om vi nu lämna våra läroböckers skolastiker och betrakta det mänskliga livet som en helhet, så upptäcka vi snart, att det är hög tid, att — om alla fördelarna av en förbigående arbetsdelning skall kunna upprätthållas — taga fördelarna av en arbetsförening i bruk. Den politiska ekonomien har hittills huvudsakligen betonat

delningen. Vi förkunna föreningen, integregeringen. Och vi påstå, att det samhälleliga idealet, det vill säga det tillstånd, till vilket samhället redan är på väg — är ett samhälle med förenat arbete, ett samhälle, där varje samtidigt arbetar både andligt och kroppsligt, där var och en som duger till det är en arbetare, och varje arbetare är sysselsatt såväl i den industriella verkstaden som på fältet, där varje samhälle av människor, som är stort nog till att förfoga över en viss mångfaldighet av naturliga hjälpmedel — vare sig det är ett folk eller blott en stam — själv framställer och själv förbrukar största delen av sina agrikulturella och industriella produkter.

Så länge samhällets organisation förblir sådant, att det tillåtes jordbesittaren och kapitalisten att under statens och de historiska rättsinrättningarnas skydd tillegna sig det årliga mervärdet från den mänskliga arbetskraften, så länge kan inga genomgripande förändringar åstadkommas. Men det nuvarande industriella systemet, som är grundat på den fortsatta specialiseringen av verksamheten, bär brodden till sin egen undergång i sig. De industriella kriserna, som bli häftigare och mera utbredda och genom de rustningar och krig, som det nuvarande system betingar, bli ännu värre och häftigare, försvårar mer och mer dess bestånd. Dessutom förkunna arbetarna den tydliga avsikten att icke längre finna sig i det elände, som varje kris för med sig. Och varje kris för oss närmare den dag då privategendomens och privatproduktionens nuvarande inrättningar skall skakas i sin grundval, och detta under inre strider vars häftighet avhänger av den större eller mindre insikten hos de nu privilegierade klasserna.

Men vi påstå också, att varje socialistiskt försök att omgestalta de nuvarande förhållandena mellan arbete och kapital måste slå fel, om det icke tar hänsyn till de ovan nämnda tendenserna till arbetsförening. Dessa tendenser ha efter vår mening ännu icke funnit tillräckligt beaktande från de olika socialistiska skolorna — men dit måste det emellertid komma. Ett omvandlat samhälle måste uppge det misstag, enligt vilket folken uteslutande måste frambringa industriella eller agrikulturella produkter. De måste kunna förlita på sig själv för framställandet av näringsmedel och många, om icke de flesta, råmaterial, de måste finna medel och vägar till att förbinda lantbruket med industrien — jordarbetet med decentraliserad industri — och de måste sörja för en »integral uppfostran», ty endast denna, som från den tidigaste barndomen undervisar både i hantverk och vetenskap, kan giva samhället de män och kvinnor det behöver.

Varje folk sin egen jordbrukare och fabrikant, varje individ jordarbetare och någon slags tekniker, varje individ i besittning av vetenskapliga kunskaper och skicklighet i hantverk — detta är enligt vårt påstående kulturfolkens nuvarande tendens.

Dokument till den ryska bolsjevismens historia.

Vi publicera återigen ett dokument, som ställer den bolsjevikiska friheten i grell belysning. Det har kommit oss tillhanda genom samma kanaler, som det i förra numret publicerade dokumentet från de i Boutirkifängelset inspärrade revolutionärerna.

Som det av texten framgår, ha en del ryska anarkister vädjat till delegaterna vid III Internationalens kongress om att dessa måtte framlägga en begäran om frigivandet av de hundratal av anarkister, som sitta inspärrade i bolsjevismens fängelsehål. Säkerligen har denna vädjan varit fullständigt resultatlös. Hur skulle man också våga!

Originalet — som återgives i facsimil — är i vår ägo.

ЧЕРНЫЙ КРЕСТ
АНАРХИСТОВ
To the Comrades-Deputies-
-Co-Thinkers of the Second Congress
of the III Internationale
July 27 1920
Comrades
In the prisons and the places of imprisonment at the R.S.F.S.R. are several hundreds of our comrades-anarchists of differing thoughts and also of other revolutionary groups.
Our Appeal to You will not be a compromise from our side, and we hope it will not put You in such one.
We are asking You to announce before Your Congress a Demand to liberate our comrades.
Not having our own Representative on Your Congress, we are compelled to ask Your aid in the above mentioned question.

Till kamrater delegerade, meningsfränder av III Internationalens andra kongress:

KAMRATER!

I ryska Socialistiska Federativa Sovjet-Republikens fängelser och inspärrningsplatser finnas flera hundrade av våra kamrater — anarkister av olika skolor liksom av andra revolutionära grupper.

Vår appell till Er skall icke vara en kompromiss från vår sida, och vi hoppas, att den icke skall nödga Er till en sådan. Vi uppmana Er att framlägga en begäran inför Er kongress om frigivandet av våra kamrater.

Då vi icke ha någon egen representant på Er kongress äro vi tvingade att vädja till Er hjälp i ovan nämnda sak.

En kommunist om "kommunismen".

Av *OTTO RÜHLE.*

Otto Rühle är en av de tyska socialdemokrater som jämte Karl Liebknekt tidigast reste sig mot den tyska kejsarsocialismen och livligast deltagit i den tyska arbetarklassens revolutionering. Men Rühle är tydligen en personlighet, som vågar ha egna tankar och därför med hela sin kraft reser sig mot det asiatiska tyranni, med vilket man vill lyckliggöra den internationella arbetarrörelsen. Han var en av de delegater, som Tysklands Kommunistiska Arbetarparti sänt till Moskwa-kongressen. Han såg, och lärde av det han såg, och kom tillbaka som den ryska "kommunismens" förklarade motståndare. I "Aktion" har han skrivit en artikel, av vilken vi återgiva följande brottstycken.

*

Den fjärde Internationalen kommer att bli kommunismens international.

Den får till uppgift att uppbygga den nya ekonomien, att organisera det nya samhället, att förverkliga socialismen. Den får till uppgift att nedriva diktaturen, upplösa staten, att skapa det herrelösa — äntligen fria! — samhället.

Dess uppgift blir förverkligandet av den kommunistiska idéen ...

Ryssland är ännu fjärran från kommunismen, milslångt fjärran. Ryssland, det första land som nådde fram till revolutionen och segerrikt genomkämpade den, kommer att vara det sista land, som når fram till kommunismen.

Nej, nej, den tredje internationalen är ingen kommunistisk international ...

En politisk socialism utan ekonomiskt grundlag. En teoretisk konstruktion. Ett byråkratiskt reglemente. En samling pappersdekret. En agitatorisk fras. Och en förfärlig missräkning.

Den ryska kommunismen hänger i luften. Och den kommer att bli hängande där intills världsrevolutionen i de kapitalistiskt mest utvecklade och för socialismen mest mogna länderna har skapat betingelserna för dess förvärkligande.

*

Den revolutionära lavinen har börjat rulla. Den rasar in över Tyskland. Snart skall den ha nått andra länder.

I varje land påträffar den andra ekonomiska förhållanden. En annan social struktur. Andra traditioner. Andra ideologier. I varje land är proletariatets politiska utvecklingshöjd olikartat; olika är dess förhållande till bourgeoisien, till bönderna; olika därmed också dess metod för klasskampen.

I varje land antar revolutionen sitt eget utseende. Skapar sin egen form. Utvecklar sina egna lagar.

Revolutionen är dessutom en angelägenhet för vart land och vart folk för sig, hur mycket den än utvecklar sig till en internationell angelägenhet. Hur värdefulla de revolutionära erfarenheterna från Ryssland än må vara för proletariatet i ett land, hur tacksamt det än måste vara för broderliga råd och närliggande hjälp — revolutionen själv är dess sak. I striderna måste det vara självständigt, fritt att fatta beslut, obehindrat och fritt från påverkan utifrån vid uppskattandet och utnyttjandet av den revolutionära situationen. Den ryska revolutionen är icke den tyska, är icke världsrevolutionen,

*

I Moskwa är man av en annan mening. Där har man det revolutionära normalschemat. Efter detta schema föregives den ryska revolutionen ha förlupit. Efter detta schema ha de ryska bolsjevikerna fört sin kamp. Följaktligen måste även revolutionen i den övriga världen förlöpa efter detta schema. Följaktligen måste också partierna i de övriga länderna föra sina strider efter detta schema. Ingenting är lättare och enklare än detta. Där ha vi en revolution ... där ha vi ett revolutionärt parti ... vad är att göra? Vi ta det ryska normalschemat (Lenins patent) ur fickan, lägger det på ... hurra! det funktionerar ... och bums: är revolutionen vunnen! Och hur ser detta underbara normalschema ut? "Revolutionen är en partisak. Staten är en partisak. Diktaturen är en partisak. Socialismen är en partisak." Och vidare: "Parti är disciplin. Parti är järnhård disciplin. Parti är ledarherravälde. Parti är strängaste centralism. Parti är militarism. Parti är strängaste, järnhårdaste, absolut militarism. "Överförd på det konkreta området betyder detta schema: Ledarna ovanpå, massan undertill. Ovantill: auktoritet, byråkratism, personkult, ledardiktatur, befallningsmakt. Undertill: kadaverlydnad, subordination, giv-akt-stående. Ett multiplicerat påvevälde.

*

Det finns inga möjligheter att för andra gången genomföra ett system Ludendorff i Tyskland, även om det kom i bolsjevismens uniform. Den ryska metoden för revolution och socialism är oantagbar för Tyskland, för det tyska proletariatet. Vi avböjer den. Obetingat. Kategoriskt. Den skulle vara en olycka. Mer än så — den skulle vara en förbrytelse. Den skulle föra in i fördärvet. Därför vilja, kunna, våga vi icke ha något gemensamt med en international, som går ut på att påtruga, ja påtvinga världsproletariatet den ryska metoden. Vi måste bevara vår fulla frihet och självständighet.

Det tyska proletariatet skall göra sin tyska revolution, som det ryska har gjort sin ryska revolution. Det når senare fram till revolutionen. Det har svårare att kämpa. Därför kommer det tidigare och säkrare att nå fram till kommunismen.

Den Helige Andes utgjutelse

Proletariatets organisering till klass.

Av *FRITZ JONSSON.*

Den bittra kampen mellan arbete och kapital, mellan proletariat och bourgeoisi, är ingen nyhet för vår arbetarrörelse. Den är lika gammal som proletariatet självt, vilket ända från sina sina första dagar haft att kämpa för sin existens. Den försiggår dagligen på allt flera områden och i allt större omfattning, än dolt och försåtligt, än öppet och hänsynslöst.

Från början kämpade de enskilda arbetarna var för sig, sedan arbetarna vid en fabrik, sedan ett helt facks arbetare, och utvecklingens obönhörliga logik säger oss, att nästa steg är arbetarna inom en hel industri och därefter arbetarna inom hela klassen. På den industriella kampen, som på ett flertal områden i större och mindre omfattning redan börjat, skall det ekonomiska klasskriget följa lika säkert, som att dag följer på natt.

Vad som särskilt utmärkt den storkapitalistiska utvecklingen sedan början av innevarande århundrade är den enorma industriella koncentrationen och kapitalkonsolideringen. De enskilda industriföretagen ha blivit mer och mer avhängiga av varandra. Ett landsomfattande och i många fall världsomfattande affärsgemenskap har framsprungit på flera områden, framförallt inom produktionslivet. Storkapitalet har organiserats industriellt, nationellt och internationellt. Benämningen »kapitalets integralisation» är icke bara uttrycket för trusternas samorganisering utan även för kapitalets kollektivering på de egendomsägande ut över hela världen och för ett internationellt organiserad produktionsgemenskap mot de s. k. priskrigen.

Med denna utveckling har för vårt lands vidkommande följt en oerhörd maktcentralisation. Kapitalet och dess besittare ha blivit allt mäktigare icke blott inåt, inbördes, utan även utåt, mot arbetarna. En modärn arbetsgivaresammanslutning, Svenska Arbetsgivareföreningen, en kamporganisation, byggd på klassorganisationsprincipens grund, har vuxit fram. De större och mera betydande av landets arbetsgivare och industriidkare äro här sammansvetsade till en enhet. Endast ett huvudmål finnes, varav alla ledas: arbetsgivareintressets befrämjande, profitens skyddande och tillväxt.

Mot denna samlade organiskt växande kapitalmakt ha arbetarnas strävan att höja sin levnadsstandard i allt större och större utsträckning blivit lönlös möda. Under de senare åren ha arbetarsegrarna blivit allt färre och färre till antalet. De lokala striderna ha allt oftare blivit utan tillbörlig kraft och verkan. När en arbetargrupp förklarat strejk vid ett industriföretag ha arbetsgivarna med ringa besvär överflyttat driften till ett annat eller till andra företag inom samma bransch genom att stegra produktionen vid detta eller dessa i sådan utsträckning, att den gjorda driftsinställelsen blivit betydelselös för produktionens hela avkastning. Nu senast har sådana driftsförflyttningar förekommit inom textil-, möbelsnickeri- och gjuteriindustrierna. Och det är i flera andra avseenden och på olika områden, som arbetsköparmaktens suveränitet yppat sig.

Under det jättestora svältkrig, som Svenska Arbetsgivareföreningen sedan över ett år tillbaka fört mot arbetarklassen, och som satt sin dystra prägel på det svenska arbetslivet, har detta välde ständigt gjort sig påmint. De firmor inom boktryckeribranschen, som gjorde upp med sina arbetare under typografkonflikten, hotades som bekant av ruin genom tidnings- och boktryckeriägarnas blockad och utfärdade förbud till leverantörerna att lämna råfabrikat — en historia, som nu senast återupprepats inom byggnadsvärlden. Och under verkstadslockoutens dagar eklaterades arbetsköparnas industriella samverkan och vittfamnande makt, genom att verkstadsherrarna så att säga inkorporerade järnbruken i konflikten och framtvingade mindre en yrkesuppgörelse än en industriell sådan.

I motsats till förhållandena inom arbetsgivarevärlden, där som nämnt en stark och mäktig, hela landet och de förnämsta arbetsgivarna omfattande klassorganisation finns, stå arbetarna till övervägande delen icke klassorganiserade, icke sammanslutna till en enhet. De äro till största antalet organiserade icke som arbetare, men väl som yrkes- och tjänstemän, — som skräddare, snickare, sotare, slaktare, tidningsbud, järnvägstjänstemän o. s. v. Arbetarklassen står söndersprängd av yrkesintressen, i stället för att den skulle vara sammansvetsad av det gemensamma arbetareintresset till en enda makt, en homogen, segerrik klass. Arbetarna ha icke mäktat följa med utvecklingen.

Det organisationsmässiga värnande av yrkesintressena — yrkeskampen — som ännu i främsta rummet karaktäriserar vår fackligt-ekonomiska arbetarrörelse och dess strider, och som ej sällan förnämligast utgjort en kamp mot främmande yrkesutövares intrång på det egna yrkesgebitet, alltså mot andra yrkesgruppers arbetare, ävensom den mot arbetsgivarna och kapitalet riktade kampen, grundad på lokala yrkesföreningar som organisationsenheter, d. v. s. kampen mot arbetsgivare- och kapitalmakten i första hand byggd på yrkessolidariteten, — allt detta tillhör och motsvarar en förgången tid, den tid i kapitalismens historia, då industrikapitalet helt och hållet låg i de enskildas händer, utan att vara sammanslutet i karteller, truster och en världsomfattande produktiv samverkan, och arbetsgivarna ännu stodo oorganiserade, — då det från arbetarehåll icke behövdes något mäktigare organisatoriskt vapen än yrkessolidariteten för att övervinna den enskilde arbetsgivaren, hans trilska och motstånd.

Vad arbetsgivarnas försprång beträffande deras organisation och organisatoriska makt betyder i såväl de olikartade, till viss omfattning begränsade striderna, som i den ekonomiska kampen överhuvud, det har med all önskvärd tydlighet framgått under de senaste jättekonflikterna. I synnerhet är det de i dessa strider invecklade arbetare, som fått en svidande erfarenhet härav. Men i själva verket är det ingen hemlighet för någon människa, som är i stånd att bruka sitt förnuft, att arbetarna lidit nederlag i samtliga dessa strider.

Att denna olyckliga utgång för arbetarna i främsta rummet får tillskrivas, att striden varit för ojämn, är ju helt naturligt. Bakom exempelvis boktryckarnas aktion mot typograferna stod hela landets klassorganiserade arbetsgivarekår som organiskt sammanvuxna till en jättemakt. Arbetsgivarna kämpade som klass och besegrade därför med lätthet den lilla typografgruppen, som förgäves bön-

föll sina klassbröder om bistånd mot den överlägsna fienden. Och samma historia upprepades strax efteråt under verkstads- och järnbrukskonflikten, liksom den därförinnan upprepats under kvarn- och sågverksindustrikonflikterna m. fl.

De yrkesorganiserade arbetarna, vars allt blivit skråintressenas befrämjande, ha föga begrepp om klassolidariteten och dess plikter. Med sin organisations medgivande utföra ofta organiserade arbetare »legalt» sträjkbryteri och bliva förrädare mot andra organiserade arbetare. Under typografkonflikten beslöto tidningsbudens organisation, att medlemmarna skulle bära omkring sträjkbrytarbladen och organiserade kusk- och åkeriarbetare körde papper och andra materialier till sträjkbrytaretryckerierna. Under järnarbetarekonflikten voro organiserade sjömän och transportarbetare behjälpliga med utskeppning och transporter av metallindustriprodukter. Och under lokmannakonflikten skötte järnvägsmannaförbundets m. fl. organisationers medlemmar avtalsenligt om tågen, som kördes av sträjkbrytare.

Att såväl arbetarnas organisatoriska underlägsenhet gent emot arbetsgivarna som ock det inbördes förräderiet mellan de olika organisationerna och deras medlemmar ha sitt upphov och orsaksförhållande i bristen på en tidsenlig arbetarorganisation, är en alldeles uppenbar sak. Är det så, att kapitalet utvecklat sig till nya former, och arbetsgivarna samorganiserat sig som klass, så är det helt naturligt, för att arbetarna skola ha något så när utsikt till framgång, att kampen mot kapitalet antar nya former, och att arbetarna skapa sig en organisation, motsvarande arbetsgivarnas, att proletariatet liksom penningbourgeoisin organiserar sig som klass. Också är den verkliga klasskampens villkor — icke klasskampen med fraser och munväder — att de kämpande klasserna, alltså proletariatet och dess motståndare, äro organiserade till klasser.

För arbetarnas vidkommande betyder detta, att de nuvarande yrkesorganisationerna ersättas av rena arbetareorganisationer, till vilka arbetarna ansluta sig som rätt och slätt arbetare och icke som yrkes- eller tjänstemän. I stället för yrkesintresset, som nu på grund av dess mångartade beskaffenhet splittrar klassen, träder då det rena arbetarintresset, som enar klassen.

Och vad slutligen själva sammanslutningsformen beträffar, så är den lokala samorganisationen som organisationsenhet, ansluten till en hela landet och alla lokala samorganisationer omfattande riksenhet, centralorganisation, den hittills enda o. bäst kända. Den lokala samorganisationen, vilken i sig upptager alla en plats arbetare, grundar sin organisatoriska makt på den lokala proletära solidariteten; riksorganisationen, som i sig upptager samtliga landets lokala samorganisationer, grundar sin organisatoriska makt på den proletära klassolidariteten. Proletariatet utgör i och genom denna organisation ett avslutat helt, en klass.

Arbetets armé är uppställd!

SAGAN OM "SOLIDARITET".

Av *DIDRIK STIGMAN.*

Sverges syndikalistiska arbetare stå i begrepp att starta sitt eget dagblad. I allmänhet ha arbetarna ingen aning om, vilket kostbart företag det är; man tror, det är något, som går av sig själv och betalar sig själv. Skulle man bygga på så sangviniska föreställningar, skulle företaget snart snöpligen dö sotdöden. Ett enda litet faktum är tillräckligt för att ställa alla optimister inför ansikte med den bistra verkligheten: Det lilla syndikalistiska dagbladet *Solidaritet* i Köpenhamn har kostat kamraterna därnere omkring 100,000 kronor i direkt tillskott under dess tillvaro av mindre än två år.

CARL IVERSEN
Solidaritets energiske ekonomichef

Kampen för detta blads upprätthållande är verkligen en liten saga. Det är en heroisk kamp i uppoffring och nöd av en liten klick kamrater på några hundra man. Denna kamp är ett av de vackraste blad i den internationella arbetarrörelsens historia. Det är ingen överdrift.

Tidningens historia är i korthet denna:

Påsken 1918 beslutade danska Fackoppositionens kongress att från 1 oktober samma år göra rörelsens organ, veckotidningen *Solidaritet*, till dagblad.

Man menade sig kunna ordna saken med ett startkapital på 50,000 kr. Denna summa skulle nu insamlas under sommarens lopp. Då Fackoppositionen var en liten sammanslutning på 2—3,000 medlemmar betydde det en icke obetydlig summa på varje medlem. Emellertid tillstötte en oerhörd arbetslöshet under sommaren, som gjorde de flesta av rörelsens medlemmar nästan existenslösa. Följden blev, att man den 1 okt. icke hade fått samman mer än 15,000 kronor.

Man beslutade då utsätta utgivningen till den 1 november. Tog så nya energiska tag och startade med ett kapital av omkring 20,000.

Och här började så försakelsens och offervillighetens tunga golgatavandring på allvar.

Tidningen började med en upplaga på omkring 10,000 ex. men sjönk småningom till 6,000 för att därifrån stadigt arbeta sig uppåt och framåt. Underskottet, som under den värsta tiden var 2,000 kr. i veckan begränsades småningom till omkring 1500 kr., vilket den kostar än i dag. Detta underskott har hela tiden betäckts genom frivilliga insamlingar.

Man försökte till en början med obligatoriska uttaxeringar bland medlemmarna, men då detta ur många avseenden visade sig vara opraktiskt och försvagade rörelsens övriga arbete, gick man till bildandet av en garantifond ("Sikringsfond"). Alla, som hade vilja och förmåga, tecknade sig för ett tillskott till fonden av minst 2 kr. pr vecka. 350 medlemmar bundo sig till denna utbetalning. Samtidigt fortsatte man med frivilliga insamlingar bland de övriga medlemmarna.

För att göra tidningen mera konkurrensduglig beslutade man sommaren 1919 att göra en ny kraftansträngning för att få medel till tidningens utvidgning från 4- till 6-sidigt format. Detta inbringade vid sidan av de vanliga insamlingarna en summa av 26,000 kr., varav 14,000 som lån.

Men tidningen drack pängar som en svamp, och det blev allt vanskligare att få in de nödiga medlen. Man vände sig då till de mest intresserade och *lyckades samla 64 kamrater, som, vid sidan av det ordinarie bidraget, förbundo sig att betala ett tillskott av 5 kr. i veckan.*

Detta gick en tid, men nya vägar måste

finnas. Så beslutade man att försöka med teckningen av en dagsinkomst. 278 kamrater efterkom uppmaningen.

Så började man med frivilliga bidragslistor ute på arbetsplatserna, varigenom även andra än medlemmar blevo i tillfälle att bidraga.

Vid Fackoppositionens kongress, påsken innevarande år, beslutade man att samla **alla kamrater**, som därtill voro villiga, **som** *tidningens ekonomiska garanter.* De **skulle** förbinda sig att bära tidningens **underskott**, hur stort det än blev och för **hur lång** tid det än skulle behövas. Det **är denna** samling av garanter (omkring **140 stycken**) som nu till största delen bär **upp tidningen** och vecka efter vecka betalar dess underskott. *Det minsta bidrag* ***är 5 kr.*** *Men varje medlem av denna* ***garantisammanslutning*** *förbinder sig att betala mer om han kan. Följden är, att de* ***flästa betala*** *10 kr. Och det finns dem som* ***betala*** *15 till 20 kr. varje vecka! Blir en* ***garant*** *sjuk eller arbetslös fördelas hans* ***bidrag*** *på de andra. På detta sätt inkommer bortåt 1,000 kronor varje vecka.*

Är icke detta en saga?

Kan man egentligen förundra sig över, **att danska** "Socialdemokraten" icke kan **fatta** denna offervilligbet, utan påstår att **tidningen** financieras med ryska rubler **och andra** "kapitalistiska medel"?

Men kapitalisterna förstår den! De ha **nu igångsatt** en pappersbojkott mot tid**ningen.** *Solidaritet* kan icke längre få **köpa** danskt papper, som är relativt bil**ligt.** Den har varit hänvisad att köpa **dyrt**, utländskt papper, vilket i sin ord**ning** ökat tidningens förlust med nya 500 **kr.** pr vecka.

Men de danska kamraterna bara bita samman tänderna, ta nya tag och lova varandra, att det icke skall lyckas kapitalisterna att slå ihjäl tidningen.

Den hängivna offervillighet, som karakteriserar kampen för *Solidaritet*, tog sig under sommaren ett nytt, beundransvärt uttryck. Det var under transportarbetarnas långa strid. Denna fördes "illegalt", utan stöd från de gamla förbunden. Allt understöd insamlades på frivillig väg. Här var det fackoppositionens medlemmar, som måste gripa in. För att rädda striden inställde de insamlingen till tidningen, så länge konflikten pågick. Detta kostade bladet omkring 10,000 kr. i förlorade insamlingsmedel, pängar, som sedermera måste skaffas tillrätta.

När bolsjevikerna 1918 hörde, att *Solidaritet* skulle bli daglig, skyndade de sig att starta en daglig bolsjeviktidning en månad innan *Solidaritet* skulle utkomma. Den gick i 11 månader och kostade massor av ryska rubler, i allt 182,000 kronor. Den blev utan all betydelse utom det, att den försvårade kampen för *Solidaritet.*

Dessa torra sifferuppgifter tala volymer om offervilja och försakelse. Den danska Fackoppositionen, och först och främst den lilla klick syndikalistiska kamrater, som burit den tyngsta bördan, ha rest sig ett värdigt monument i den danska arbetarrörelsens historia.

Denna kamp bör kunna tjäna de svenska syndikalisterna som ett efterföljansvärt exempel, när de snart gå att förverkliga planen om eget dagblad. Kan den svenska tidningen, som har en många gånger starkare organisation bakom sig, proportionsvis mobilisera hälften av den offervillighet och hängivenhet, som de danska kamraterna ha ådagalagt, då skall den bli oövervinnelig.

Den *regering som undertrycker* ***det fria*** *ordet, emedan de sanningar* ***det uttrycker,*** *äro henne besvärliga,* ***gör*** *liksom barnen, vilka blunda för* ***att*** *icke bli sedda. Det finns ingen, som icke älskar friheten; men de rättfärdiga fordra den för alla, de orättvisa endast för sig själva.*

BÖRNE.

Är arbetslösheten en följd av att arbetstiden är för lång?

Av *FRANS SEVERIN.*

(Forts. fr. n:r 2.)

***

Tyvärr har man icke här någon så fullständig statistik som beträffande produktions- och befolkningsökning. Arbetslöshetsstatistiken är en jämförelsevis ny statistik och därför mycket ofullständig, men någon ledning kan den ju alltid ge, åtminstone så att man behåller känningen med verkligheten och icke föres för långt ut på teoriens gungfly. Det är närmast till den offentliga arbetsförmedlingens rapporter och uppgifter om arbetslösheten inom fackorganisationerna man har att vända sig, då man söker siffermaterial. Man må dock vid studiet av denna statistik lägga märke till, att under den tid den omfattar, har världskriget inträffat med alla sina ekonomiska störningar, vilka naturligtvis återspeglas även i arbetslöshetsstatistiken.

Tyvärr finnes det emellertid ingen dylik statistik för tidigare år, varför vi få nöja oss med denna.

Antal arbetare på 100 lediga platser enligt den offentliga arbetsförmedlingens rapporter:

	Samtliga yrken:				Jordbruket:			
År	Jan.	April	Juli	Okt.	Jan.	April	Juli	Okt.
1910	211	113	129	104	99	67	78	72
11	179	100	138	109	94	69	76	86
12	165	104	105	104	111	77	74	74
13	153	97	107	98	97	66	77	77
14	125	91	99	128	62	59	82	94
15	202	125	134	110	100	80	95	75
16	138	90	82	81	73	58	50	67
17	110	108	88	100	57	58	35	69
18	137	143	147	109	70	77	88	85
19	179	111	101	92	122	69	74	83

Antal arbetslösa inom fackorganisationerna.

	Ant. redovisade medl.				Antal arbetslösa				I % av hela antalet.			
År	Jan.	April	Juli	Okt.	Jan.	April	Juli	Okt.	Jan.	April	Juli	Okt.
1912	43067	53727	52917	56451	3666	3482	1769	1625	8,5	6,5	3,3	2,9
13	54340	51031	52380	57872	4591	2929	1439	1251	8,4	5,7	2,7	2,2
14	60535	64410	62823	61883	4556	4216	1945	4751	7,5	6,5	3,1	7,7
15	59195	63895	66184	68050	8870	7130	4169	2390	15,0	11,2	6,3	3,5
16	65614	70502	67026	72335	5081	3683	1792	1584	7,7	5,2	2,7	2,2
17	75000	84436	92678	97914	4050	5136	2830	2382	5,4	6,1	3,1	2,4
18	99434	109763	110928	107451	5806	5325	5124	3975	5,8	4,9	4,6	3,7
19	116919	131194	127496	131111	8499	10620	4865	4034	7,3	8,1	4,6	3,1

Så ofullständiga dessa siffror än äro, ge de dock en viss ledning vid bedömande av arbetslöshetsfrågan, och de äro dessutom den enda ledning man kan erhålla. Man urskiljer strax två slag av arbetslöshet, dels säsongarbetslöshet, och dels den som följer med de ekonomiska lågkonjunkturerna. I båda tabellerna märker man tydligt det dåliga året 1910, då ju arbetslösheten som vi minnas var mycket stor. Sedan förbättras ställningen intill 1915, då det var den plötsliga stagnationen tillfölje av krigsutbrottet. Denna följes emellertid omedelbart av en högkonjunktur och 1916 och 17 var sålunda de bästa år som tabellerna ha att uppvisa. Därefter kommer stagnationen igen tillfölje av fredsslutet, och denna kan man säga ännu pågår. Man ser vidare den ständiga arbetarebristen till jordbruket, medan industrien även under goda år har ett överflöd på arbetskraft.

Ehuru man på förhand vet var säsongarbetslösheten träffar, saknar det möjligen inte intresse att med några siffror visa hur olika yrken lider av väderleksväxlingarna. För detta ändamål ha vi utvalt några av de mest typiska säsongyrken och mot dessa ställt några av de yrken, som äro typiska för den jämna arbetstillgången. (Se nedanstående tabell).

Särskilt murare- och målareyrkena synes vara typiska säsongyrken, och till dessa komma givetvis sådana arbeten som byggnadsgrovarbete, väg- och vattenbyggnadsarbeten o. d., men för dessa yrken saknas uppgifter. Som säsongyrkenas motpoler kan

Arbetslöshetens omfattning inom vissa organisationer i % till antal medlemmar.

Icke säsongyrken:		1911	1912	1913	1914	1915	1916
				Den 1 juli			
Sv. Bryggeri	arb.-förb.	0,2	0,5	0,1	0,2	—	—
„ Gruv	„ „	0,5	—	—	8,4	—	—
„ Järn- och Metall	„ „	3,1	2,9	2,2	2,4	—	—
„ Lant	„ „	1,0	*)	—	—	—	—
Int. Tobaks	„ „	0,8	2,0	0,5	1,3	—	—
				Den 1 jan.			
Sv. Bryggeri	„ „		5,4	0,6	0,9	2,0	2,2
„ Gruv	„ „		0,9	0,5	0,4	19,2	—
„ Järn- och Metall	„ „		4,1	3,1	2,5	3,6	2,2
„ Lant	„ „		1,4	*)	—	—	—
Int. Tobaks	„ „		0,7	2,8	2,0	42,0**)	—
Säsongyrken:				Den 1 juli			
Sv. Murare	„	3,1	2,4	1,9	5,8	—	—
„ Målare	„	0,3	—	1,4	3,9	—	—
„ Transport	„ „	14,8	2,6	3,3	3,6	—	—
				Den 1 jan.			
Sv. Murare	„		38,8	39,0	13,0	51,4	37,5
„ Målare	„		28,6	30,8	26,0	62,0	29,5
„ Transport	„ „		3,0	—	36,8	28,6	14,8

*)Förbundet upphörde att existera.

**)Den höga siffran är en följd av Tobaksmonopolets införande detta år.

man ställa särskilt tobaks- och bryggeriindustrien med en nästan fullkomligt jämn arbetstillgång.

Man kan alltså uppdela den huvudsakliga arbetslösheten i två slag: säsongarbetslöshet och arbetslöshet på grund av lågkonjunkturer och för vidare klarhet i den fråga det här gäller, måste det alltså utrönas huruvida den långa arbetstiden ligger bakom såsom ursprunglig orsak. Vad säsongarbetslösheten angår torde det väl strax vara klart att denna icke beror av den långa arbetstiden. Det är väderleksförhållanden, och även inom säsongyrken, där det icke just är väderleken som förorsakar arbetsbrist — såsom skrädderifacket — är det i alla fall tydligt att denna icke beror av den långa arbetstiden.

Beträffande den av lågkonjunkturerna förorsakde arbetsbristen, kan det väl synas, som funnes ett visst fog för påståendet att denna som ursprungsorsak har den långa arbetstiden, i det man förmenar, att denna förorsakar en överproduktion, som icke kan absorberas av konsumtionen, varför alltså lager uppstå som nödvändiggör driftens tidvisa inskränkning eller inställande. Vid ett närmare ingående på frågan torde det dock bli klart, att orsakssammanhanget icke är detta. För det första ha vi ju allaredan förut påpekat, att stagnationen icke kan bero av en rent fysisk oförmåga att konsumera det producerade, då ju en stor del människor alltjämt nödgas lämna avsevärda behov otillfredsställda. När fabrikanterna under en lågkonjunktur icke kan få avsättning för sina varor, är detta alltså icke en följd av rent fysisk varumättnad, utan endast ekonomisk, d. v. s. konsumenterna sakna köpkraft. Men är nu denna köpsvaghet en följd av den långa arbetstiden? Det vore ologiskt att påstå något dylikt, ty den långa arbetstiden för en del kan icke tänkas nedsätta de andras köpkraft, så länge ännu den fysiska förmågan att konsumera finnes kvar. Hade produktionens och konsumtionens storlek varit förut bestämda, så skulle naturligtvis en längre arbetstid göra en del arbetare överflödiga, men nu är ju icke så förhållandet, och därför skulle de arbetslösas intagande i arbete — varigenom de skulle erhålla köpkraft — endast kunna ytterligare öka produktionen, och som följd därav också konsumtionen.

Konjunkturväxlingarnas orsak låter sig väl icke bevisas, men tydligt synes dock, att det icke är den långa arbetstiden; de måste i stället vara en följd av brister i själva näringslivets organisation, i planlöshet eller annat varigenom produktivkrafterna hållas för ensidigt sysselsatta, och framställningen av vissa nödvändighetsvaror försummas. Härigenom uppstår en viss brist på dessa nödvändighetsvaror, men då efterfrågan på dem därför icke minskas, höjes priserna. Konsumenternas totala köpkraft är emellertid bestämd, och då en större del därav till följd av prisförhöjningen måste överflyttas på dessa nödvändighetsvaror, så minskas den i motsvarande grad för andra alster. På dessa uppstår då ett tillfälligt överflöd, avsättningen minskas, och driften måste inskränkas. Då det emellertid icke är ett ögonblicksverk att överflytta produktivkrafterna till de områden, näringar eller platser där de behövas, så uppstår den arbetslöshet, som är en följd av lågkonjunkturen. Kort sagt skulle det vara disproportionen i framställningen av olika varor, som skulle förorsaka lågkonjunkturen och den därav följande arbetslösheten. Det låter sig också statistiskt bevisa, att vid en lågkonjunktur industrialsterna falla i pris, medan jordbruksalsterna stiga, vilket alltså skulle tyda på, att de nödvändighetsvaror vars till-

verkning blivit försummad vore lantbruksalster. Det kan ju också passa i så måtto att livsmedel alltid är en vara, på vilken konsumtionen sist inskränkes, d. v. s. att även om priset exempelvis bröd stiger, så inskränkes icke konsumtionen strax på denna vara, utan i stället på någon industriprodukt.

Vissa nationalekonomer ha av det förhållandet, att dels lantbruksprodukterna stiga i pris under en för övrigt utpräglad lågkonjunktur, dels lågkonjunkturena till tiden tämligen ofta sammanfalla med dåliga skördeår, velat draga den slutsatsen, att lågkonjunkturerna bero av dåliga skördar. Konjunkturväxlingarnas gåta skola vi emellertid i detta sammanhang lämna därhän, och nöja oss med att konstatera, att lågkonjunkturerna bero på brister i själva näringslivets organisation, antingen nu bristerna äro naturens eller människornas.

Det torde emellertid icke vara den arbetslöshet som följer med lågkonjunkturerna som avses i det i artikelns början citerade manifestet, ty där tycks man förutsätta tillvaron av en permanent arbetslöshetsarmé av tämligen konstant storlek. En dylik armé tyder ju också den anförda statistiken på, men blotta konstaterandet av dess tillvaro, är icke detsamma som att klargöra orsakerna till att den finnes, och det är därför icke bevisat; att ens denna arbetslöshet skulle försvinna med en förkortning av arbetstiden. Sålunda se vi att även inom yrken med en jämn av säsongerna oberoende arbetstillgång finnes en viss mindre proc. arbetslösa, men det är icke sannolikt, att denna arbetslöshet förorsakas av arbetsbrist i egentlig mening. Rent på grund av arbetarnas egna flyttningar måste en viss arbetslöshet uppstå — d. v. s. den rapporteras som arbetslöshet till fackföreningen. En arbetare slutar för att söka annan kondition på annan ort eller endast på annan arbetsplats på samma ort. Inom byggnads- och anläggningsindustrien blir arbetena färdiga och det tar en viss tid innan arbetarna ha förflyttat sig till nästa arbetsplats även om sådan finnas. Platsrörligheten spelar här en ganska stor roll i synnerhet för gifta som ogärna flytta även om de kunna erhålla arbete på annan ort. På detta sätt finnes säkert en ständigt arbetslös skara på åtskilliga hundratal, utan att man därför har rätt att tala om arbetslöshet i egentlig mening. Man lägger för övrigt märke till, att även inom lantarbetaretb. finnes en liten proc. arbetslöshet, trots den ständiga arbetarebristen inom jordbruket.

För övrigt är det meningslöst att antaga att arbetslösheten skulle bero på annat än brister i själva organisationen av det ekonomiska livet, emedan ingen enda människa har någon nytta av att det finnes arbetslösa. Icke ens argumentet att arbetsgivarna skulle vara intresserade härav för att kunna hålla arbetslönerna nere torde vara hållbart, ty egentligen måste arbetsgivaren vara betydligt mera intresserad av att ha alla i arbete, enär han ju har en viss inkomst på varje sysselsatt arbetare, en inkomst som alltså måste stiga om antalet arbetare stiger. Det är rätt svårt att komma till rätta med ekonomiska problem, om man icke får åtminstone provisoriskt förenkla dem; vi vilja därför taga ett exempel. Låt oss tänka oss samhället som en sluten arbetsplats, som endast har en arbetsgivare, och där endast en viss vara, som är tillräcklig för medlemmarnas livsuppehälle produceras. Vi antaga vidare att samhället har 110 arbetsföra medlemmar, varav dock endast 100 arbeta medan de 10 gå arbetslösa. De 100 framställa årligen vardera 110 st. av den förut nämnda varan,

varav de själva erhålla de 100, medan arbetsgivaren tager 10. Arbetsgivarens inkomst blir då 1,000 st. medan varje sysselsatt arbetares blir 100. Men de 10 arbetslösa skola också leva, ehuru de äro arbetslösa, och de måste då leva av de andras arbete; genom skatter och fattigunderstöd nödgas även arbetsgivaren bidraga till detta underhåll. Vi antaga att de arbetslösa nödgas leva av 30 st. varor, varav arbetarna bidraga med 25 och arbetsgivaren med 5. Varje arbetare får alltså kvar till eget bruk 97,5, medan arbetsgivaren till eget förfogande har 950. Om även de 10 arbetslösa intogos i arbete, skulle även dessa kunna framställa 110 st., varav arbetsgivaren skulle ha de 10. Då var varje arbetares ink. 100, men arbetsgivaren hade icke dess mindre fått sin inkomst ökad till 1,100, varav han icke behövde avstå något till underhåll av arbetslösa. Arbetsgivaren kan sålunda icke på minsta sätt vara intresserad av att hålla ute de 10 arbetarna, och ännu mindre kan man säga att de 100 producera för mycket så att de 10 icke få plats, ty i huvudsak åto dessa 10 själva upp det de producerade, varförutom det ju icke fanns något egentligt överflöd, ty då arbetsgivaren kunde konsumera 1,000 kunde naturligtvis arbetarna detta också, om de bara fingo tillfälle.

Man skall kanske invända, att just de 10 arbetslösas konkurrens gjorde det möjligt för arbetsgivaren att taga så stor profit som 10 pr arbetare, och att om alla hade arbete så skulle arbetarna driva upp sin inkomst till 105, och alltså pressa ned arbetsgivarens till 550. Men här är dock en hake eller två av ganska stor betydelse. För det första har arbetsgivaren hand om prisbildningen, och kunde alltså med lätthet höja priserna, så att hans profit fortfarande trots den möjliga löneökningen blev densamma, för det andra har konkurrensen genom fackorganisationerna inskränkts högst betydligt, så att numera högst få industriarbetare erbjuda sig arbeta för priser under de av organisationerna fastställda.

Nu anser jag mig ingalunda ha fullgiltigt bevisat för alla att arbetslösheten icke skall försvinna med en förkortning av arbetstiden. Klarhet över ekonomiska problem fordra både ingående studier och lång eftertanke, något som manifestförfattarna säkerligen icke ha ägnat spörsmålet. Till sist torde det dock vara klart, att det enda här strängt taget är brist på arbetskraft, ty till vad som än skall utföras krävs främst arbetskraft. Vi bygga en väg, en järnväg, ett kraftverk, bostäder eller vad annat som helst, till allt krävs främst arbetskraft. Men det krävs kapital säger man, javisst, men kapitalet är endast frukten av arbete, och det krävs alltså arbetskraft även för framställande av kapital. Därmed torde då också stå klart, vilket ofantligt slöseri arbetslösheten i själva verket innebär, och huru nödvändigt det är att med bättre organisation avskaffa eller om detta icke är möjligt minska den.

Den amerikanska kapitalismens sammanstörtande.

Av *JOHAN SANDGREN.*

***

Alla nyheter från Amerika måste för att vara förståeliga ses emot bakgrunden av faran för den amerikanska kapitalismens förestående sammanstörtande.

»Fara» — utropar någon. Vi borde väl icke kalla detta en fara utan jublande proklamera det som »en guds välgärning». Sant, det är nog bra, när det är över, precis som med en barnsäng, men plågorna äro ofta förfärliga och många få sätta livet till. Samhället är havande med det nya samhällets barn, och barnsängen är kapitalismens sammanstörtande eller »revolutionen», som somliga föredraga att kalla det.

Kapitalismens sammanstörtande i Ryssland var ej en så fasligt förödande affär. De kapitalistiska samhällsorganen hade ej tornat upp sig till en sådan höjd, att fallet kunde bli så synnerligen hårt. Jämfört med Amerika var Rysslands kapitalism som en samling lerhyddor vid sidan av de amerikanska, ekonomiska skyskraparna. I Ryssland var allting så primitivt och simpelt i det hela. När kapitalismen föll, då togo arbetarmassorna i städerna gumma och barn och ett par bylten med trasor och traskade ut genom tullarna till sina släktingar och vänner på landet, och samhället återvände till ett ganska primitivt stadium utan någon ansenlig förödelse. Annat är förhållandet i Amerika. Varje gren av mänsklig verksamhet är här så att säga industrialiserad och utgör ett jättekomplex av människor, material och förhållanden. Det amerikanska kapitalistsamhället är som ett invecklat jätteurverk eller som modern tryckpress med en massa känsliga delar. Om man borttar bara ett hjul eller en axel på en väsentlig punkt, så är hela det vidlyftiga maskineriet odugligt.

Och det är just detta som håller på att inträffa. Det kapitalistiska maskineriet har under de senaste två åren gång på gång visat tecken på, att det var allvarsamt i olag, och dessa företeelser hålla nu på att kulminera i en fullständig krasch.

Bland allmänt kända symptom av den amerikanska kapitalismens sammanstörtande vilja vi främst nämna de stora strejkerna under de senaste två åren. Strejken är alltid ett samhälleligt sjukdomssymptom. Den angiver, att något är i olag, som ej kan rättas utan strid. Ju våldsammare symptomen äro, desto allvarsammare är sjukdomen, som framkallar dem.

Efter den måttstocken har den amerikanska samhällskroppen varit sjuklig i långa tider, och under de senaste två åren har den helt enkelt varit dödssjuk. Och tillståndet förvärras dag för dag.

För att nu börja med 1919 så hade vi de tre storsträjkerna i S e a t t l e, B u t t e och W i n n i p e g. Alla dessa tre sträjker betraktades av kapitalisterna som revolutionsförsök och behandlades därefter. Folkets massa led, och den sökte rättelse, men i alla tre fallen krossade kapitalistklassen försöket. Med andra ord, i stället för att söka bota det onda som framkallade sträjkerna drev den det onda in i kroppen att spridas till alla dess delar. Kapitalismen var så långt gången, att den ej vågade tillmötesgå arbetarnas krav. Ty, räsonnerade kapitalisterna, om vi nu börja giva efter, så kunna vi aldrig stanna. De beslöto att hålla stånd och utkämpa »sista striden».

Först var det s t å l s t r ä j k e n, omfattande bortåt 400,000 man. Den brakte i dagen, att stålindustriarbetarna för att kunna leva voro mestadels nödsakade att slita 12 timmar om dagen med en intensitet, som ledde till en förtidig grav. De kunde ej härda ut längre, syntes det dem. De måste sträjka. De äro nu tillbaka för tillfället, slagna och utmattade, men de skola komma igen med fördubblad styrka, drivna nästan till vanvett i stålhelvetena. Men då kapitalismen ej kan producera stål, denna nödvändighetsvara, utan att nedpressa de som producera detsamma till den grad, att de drivas till förtvivlan, då har kapitalismen undergrävt sig själv. Då har den faktiskt misslyckats på stålproduktionens område. När stålet såsom nu endast kan produceras med hjälp av människor, som drivits därtill av hunger och nöd, när verksamheten, såsom nu, ej kan bedrivas utan användande av 10,000-tals spioner och detektiver och legda busar, väpnade med gevär och kulsprutor, när stål ej kan tillverkas utan ett fullständigt undertryckande av fri yttranderätt, pressfrihet och församlingsfrihet, när mänsklighetens behov av denna vara ej kunna fyllas utan förslavande av en folkmassa på cirka en halv miljon, ja, då har kapitalismen faktiskt misslyckats. Den är så undergrävd på detta speciella område, att det bara är en tidsfråga, då den kapitalistiska ståltillverkningen måste sammanstörta.

Så var det jättesträjken av tryckare i staden Newyork, där bortåt 90 procent av landets tryckning sker. 20,000 arbetare kämpade i månadstal för bättre förhållanden men så gott som förgäves.

Jättesträjken av hamnarbetare på atlanterkusten kom därefter. Den blottade otroliga förhållanden. Precis som i förra fallet räsonnera vi, att om kapitalismen ej kan verkställa den nödvändiga transporten utan att vräka hela arbetargrupper på många tiotusen man i namnlöst elände, då har kapitalismen visat sig oduglig som samhällssystem.

Så kom då kolgruvarbetarsträjken. Av ren patriotism hade denna arbetarstam låtit sig nöja med obeskrivligt elände och fattigdom, men så till sist kunde den ej längre härda ut. Om kring en halv miljon av dem nedlade verktygen.

Samtidigt var kapitalistklassen nödsakad att tillgripa de mest ytterliga metoder mot medborgarna för att säkerställa sitt hotade liv. Att cirka 2,000 I. W. W. män och en 3,000 »kommunister» passerat genom fängelsedörrarna är ett symptom på samhällssjukdom så gott som något. När folk så ovilligt fogar sig i kapitalismens välde, att den uthärdar fängelset hällre än det låter tysta ned sig, då är samhället illa sjukt. När samhället därjämte finner sig nödsakat att i stor utsträckning undertrycka fri yttranderätt, pressfrihet och församlingsrätt för att hindra folket att utbyta tankar i samhällsspörsmål, då göres oss knappast mera vittne behov.

Innan vi gå vidare i denna diagnos baserad på allmänt kända fakta, låt oss återgiva några uttalanden av kapitalistiska auktoriteter i samma ämne:

F r a n k V a n d e r l i p, en av Amerikas storfinansiärer, säger i en interview för några månader sedan: »Jag tror, att världen står inför en av historiens största kriser».

R. C. M a r t e n s, som tills nyligen

var assistent åt Lord Rhonda, födoämneskontrollör i England, säger i samma interview:

»Europas förråd av födoämnen komma att vara i genomsnitt till februari. Därefter kan kraschen väntas när som hälst . Och det kommer att bli den stora kraschen, den största olycka mänskligheten hittills erfarit. Den kommer att kosta miljontals liv och kommer att draga med sig oberäkneliga förändringar i socialt avseende».

Mark O. Prentiss, en av Amerikas främsta bankmän, påpekar att Förenta Staterna som nation har lånat Europa tolv miljarder dollars och dess finansmän och köpmän åtta miljarder därtill. Vidare ha de utländska accepter, som hållas här, förnyats så ofta at de förlorat i värde från 30—60 procent. Ofantliga kvantiteter av amerikanska varor, uppgående till cirka 2 miljarder dollar, ligga magasinerade i Europa, väntande på order. En förestående möjlighet är, att de olika ländernas pengar icke komma att hava något värde i internationellt utbyte. Han tillägger, att Amerika har all anledning att vänta ett fullständigt slopande av dessa skuldförbindelser.

Han säger vidare: »Världen sitter på en potentiell vulkan, som kan råka i utbrott när som hälst med det resultat, att hela världens finansiella struktur kan gå i spillror».

Mr Burritt säger:

Det industriella Förenta Staterna är i dag en krympling. I vidsträckt bemärkelse halta affärerna sig fram eller ha råkat i stagnation. Verkstäderna, faktorierna, hemmen och varje mans, kvinnas och barns komfort och välfärd äro hotade .

Chas Piez, nyligen medlem av U. S. Emergency Fleet Corporation, säger sig se »förfärliga tider i sikte»:

»Illinois och varje annan stat i unionen kommer att bli hårt träffad av reflexverkan från den kris, som nu hotar Nordvästern. Nordvästern är redan nu i en förtvivlad ställning. Kolbristen hotar där »världens brödkorg».

»Det finns gott om kol vid gruvorna, och det finns gruvarbetare att gräva fram det. Det finns båtar att forsla det med till Nordvästern. Dockbobolagen kunna lasta och avlasta det. De hava även möjligheter att magasinera det. Det skulle ej vara någon kolbrist, om bara järnvägarna kunde få fram öppna vagnar vid gruvorna och därefter flytta dem. Men ingendera delen kunna de göra i större utsträckning än 45 proc.

Ovanstående är en så god tavla av förhållandena i det inre av Amerika, som någon skulle kunna måla. Det vill säga, tavlan var god den 20 juli, då Buritt publicerade sin rapport. Men sedan dess har kolsträjken brutit ut igen. Hundratusentals gruvarbetare ha nedlagt verktygen. De kunna ej leva på den lön, de erhålla. På grund av vagnsbristen vid gruvorna få de arbeta bara ett par dagar i veckan, och deras familjer lida nöd.

Så går det. Kapitalismen har alldeles råkat i olag. Som man kan förstå av Burritts redogörelse, så hotas Amerika i vinter av en fullständig social katastrof. Det är ej uteslutet, att det blir början på kapitalismens begravningshögtidligheter.

Den amerikanska kapitalismen är på väg att sammanstörta. Det kommer att gå fort utför nu.

Ve oss! Ve oss! Det blir ohyggligt. Men ur askan och ruinerna skall väl uppstiga »en ny jord, evigt grön och fager», den Industriella Kommunismens samhälle.